

Naboinformasjon fra Alcoa Mosjøen og Gasnor om sikkerhet og varslings.

Denne informasjonsbrosjyren er utarbeidet i tråd med krav i storulykkeforskriften og gir informasjon om farlige stoffer og kjemikalier ved virksomhetene og hvordan naboer vil bli varslet og bør forholde seg ved en eventuell hendelse.

Revisjonsdato: 11.12.2023

Virksomhetene

Alcoa Mosjøen

Alcoa Mosjøen er et smelteverk som produserer primæraluminium.

Produktene er valseemner og støypelegeringer som bl.a. går til plater, folie og støpte deler. Markedet er i all hovedsak Europa.

Det produseres også anoder til egen elektrolysedrift og til Alcoa Fjardal på Island.

Alcoa Mosjøen er del av Alcoa Norway som igjen er en del av amerikanske Alcoa Corp.

Kontaktinfo: Telefon: 75 17 91 00
E-post: mosjoen@alcoa.com
Internett: www.alcoa.com/norway

Gasnor

Gasnors LNG-terminal i Mosjøen består av åtte tanker for lagring av LNG som fylles fra LNG-tankbåter via fyllerlinjer fra kai.

Tankene forsyner forbrukere inne på Alcoa Mosjøen sitt område med gass, via fordampere og nedgravde rør.

I tillegg kan LNG hentes ut fra terminalen med spesialbygde tankbiler.

Gasnor kjøper, produserer, distribuerer og selger naturgass, hovedsakelig til industrien eller som drivstoff for skip, men også til privatmarkedet.

Kontaktinfo: Telefon: 81 52 00 80
E-post: post@gasnor.no
Internett: www.gasnor.no

Storulykke

Storulykke er en hendelse der det inngår ett eller flere farlige kjemikalier, som oppstår i en storulykkevirksomhet og som får en ukontrollert utvikling som umiddelbart eller senere medfører en alvorlig fare for mennesker, miljø eller materielle verdier. Typiske konsekvenser kan være brann, eksplosjon eller spredning av giftige og/eller brennbare gasser samt utslipp av olje eller andre miljøgifter.

Alcoa Mosjøen og Gasnor har kjemikalier eller farlig stoff av en slik type eller mengde at de er definert som sikkerhetsrapportpliktige storulykkevirksomheter og er pålagt å gi informasjon til naboer og andre berørte om risikoforhold og sikkerhetstiltak. Informasjonen skal være tilgjengelig på virksomhetenes nettsider og i tillegg deles ut i papir til naboer som vil kunne bli berørt av en storulykke ved virksomhetene.

Med bakgrunn i at Gasnor er etablert inne på Alcoas område og at en hendelse ved den ene virksomheten kan påvirke den andre har DSB definert virksomhetene som dominovirksomheter. For å gjøre det enklere for naboer å forholde seg til en hendelse har virksomhetene gått sammen om å utgi en felles informasjonsbrosjyre som gir informasjon om:

- Hvilke aktiviteter som foregår hos virksomhetene
- Navnene på og egenskapene til de farlige kjemikaliene som blir brukt
- Faren for storulykker og mulige virkninger for mennesker og miljø
- Hvordan innbyggerne i området vil bli varslet og informert ved ulykker
- Hvordan innbyggerne i området bør forholde seg ved en storulykke
- Kontaktinformasjon til virksomhetene (telefon og e-postadresse)

Varsling og opptreden ved hendelser er beskrevet på siste side i denne folderen som kan rives av og brukes som oppslag.

Sikkerhetsrapport

Alcoa Mosjøen og Gasnor må levere sikkerhetsrapport til DSB (Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap) hvert 5.år - eller oftere ved endringer som har betydning for risikobildet. Sist levert for Alcoa i 2019 og for Gasnor i 2020.

Sikkerhetsrapporter og informasjon om tilsyn ved virksomhetene skal være tilgjengelig for offentligheten og kan innhentes fra DSB.

Generell informasjon om storulykke finnes på www.dsb.no

Sikkerhet

I tilknytning til utstyr som har stort skadepotensiale på helse, miljø eller drift er det etablert ulike tekniske barrierer for å forhindre at en alvorlig hendelse oppstår samt å forhindre eskalering.

Eksempler på slike barrierer er overvåkning av trykk, temperatur, gasskonsentrasjon og lignende knyttet til

varslingsanlegg samt automatiske avstengningsventiler og slukkeanlegg.

Gasstanker er bygget henhold til gjeldende fagstandarder for å ivareta krav til samfunnssikkerhet og er underlagt revisjonsplikt for å sikre at strenge kontroll- og vedlikeholdsrutiner blir fulgt.

Alle transportører som leverer farlig stoff eller gass med bil er godkjent etter det internasjonale regelverket for transport av farlig gods på vei (ADR/RID-forskriften). Tankskip som leverer LNG er i tillegg godkjent i forhold til regelverket som gjelder for transport til sjøs (Lov om sjøfarten, Forskrift om frakt av farlig last på lasteskip og lektere og IMDG (International Maritime Dangerous Goods Code)).

Selv om anlegg for farlige stoffer og gasser er konstruert, vedlikeholdt og driftet i henhold til forskriftskrav kan det oppstå hendelser der dette kommer på avveie og utgjør fare utenfor bedriftenes områder. Storulykkevirksomheter er derfor pålagt både beredskap og informasjonsplikt til nærområdet.

Beredskap

Alcoa Mosjøen er pålagt å ha eget internt industrivernet i den strengeste klassen og har egen brannstasjon med døgnt-kontinuerlig beredskap for røyk- og kjemikaliedykking.

Industrivernet har egne beredskapsplaner for alle anlegg som omfattes av storulykkeforskriften og øver regelmessig på hendelser ved disse anleggene.

Gasnor har utarbeidet beredskapsplaner som beskriver hva som skal gjøres ved forskjellige ulykker ved terminalen, og har en døgnbemannet vakttelefon for å håndtere eventuelle hendelser ved terminalen i samarbeid med Alcoa Industrivern og nødetater.

Farlige stoff og kjemikalier

Klor

Klor brukes i støpe- og renseprosesser i støperiet og leveres til Alcoa Mosjøen med bil på særdeles solide stålfat som oppbevares i lukket rom med omfattende sikkerhetsfunksjoner.

Klor oppbevares flytende, men tas kun ut i gassform. Gassen er gulgrønn med en meget karakteristisk, stikkende, kraftig lukt som ligner klorin.

Store utslipp til luft kan gi helseskader i luftveier ved innånding, og det kan også føre til etseskader i øyne og på hud. Personer som kommer i kontakt med klorgass må raskest mulig i frisk luft og til lege ved vedvarende plager.

Det er svært lite sannsynlig at det oppstår lekkasje utendørs, men dersom det skulle skje vil det være fare for spredning utenfor bedriftens område.

LNG/Naturgass

Naturgass benyttes som energikilde ved baking av anoder til produksjon av aluminium i elektrolyseovner og til omsmelting av aluminium i støperiet samt til oppvarming av enkelte bygg.

LNG (Liquified Natural Gas) er naturgass som er kjølt ned til flytende ved $-162\text{ }^{\circ}\text{C}$ for å redusere volumet slik at den kan transporteres og lagres mer effektivt.

LNG består av 95% metan, 4 % etan og 1% nitrogen. Gassen leveres primært med tankskip, men i enkelte tilfeller også med tankbil. Ved fylling fra skip vil det normalt ligge frostrøyk ved anlegget. LNG er ikke regnet som giftig og er lukt- og farge-fri, men vil i gassform være både brann- og eksplosjonsfarlig.

En større ulykke ved terminalen kan oppstå ved lekkasje av LNG, som fordampes til gass og som kan spre seg utenfor bedriftens område. En slik lekkasje vil kunne oppstå både ved terminalområdet og ved fyllpunktet ved kaien under overføring av LNG fra båt til tankene. Risikoanalyser viser at en storulykke kan inntreffe, men at sannsynligheten for at dette skal skje er svært lav.

Oksygen

Oksygen tilsettes naturgass for å effektivisere forbrenningen i støperiovnene.

Oksygen transporteres og lagres flytende og leveres til Alcoas tanker med bil.

Gjennom fordampere ved tankene går oksygen over i gassform før den sendes i rør til støperiovnene.

Frostrøyk rundt rør og fordamperanlegg er ikke uvanlig og kan forveksles med gassutslipp.

Flytende oksygen fordampner hurtig og blander seg umiddelbart med luften. Mindre og moderate lekkasjer vil være helt ufarlig. Oksygen er ikke helsefarlig, men vil kunne forårsake brann ved kontakt med ulike stoffer/materialer.

Mulige hendelser er rørbrudd eller lekkasje fra tank. Ingen av disse vil utgjøre fare utenfor bedriftens område.

Propan

Propan brukes til forvarming av elektrolyseovner og oppbevares flytende i en større stasjonær lagertank samt noen mindre mobile tanker som plasseres ulike steder etter behov.

Levering av propan til Alcoa Mosjøen skjer med tankbil.

Gassen er tyngre enn luft, noe som gjør at den vil legge seg nede ved bakken, i søkk, groper, kummer, sluker og lignende. Propangassen er fargeløs, men tilsatt et luktstoff som gir den en meget kraftig lukt (råtten-, svovel- /hvittløgklignende lukt).

Gassen er lite giftig og ikke forurensende, men den er meget lett antennelig og eksplosiv ved riktig blandingsforhold med luft. Ved innånding av store konsentrasjoner kan den forårsake hodepine, kvalme, svimmelhet og kvelning fordi den fortrenger oksygenet.

Mulige hendelser er rørbrudd eller lekkasje fra tank. En større lekkasje vil spre seg langs bakken også utenfor bedriftens område der det vil være fare for brann eller eksplosjon.

Informasjon om hendelser, varsling og opptreden er beskrevet på baksiden.

Denne kan rives ut og benyttes som oppslag.

Alvorlige hendelser som berører naboer til Alcoa Mosjøen og Gasnor

Varsling til berørte

Alcoa og Gasnor vil i samarbeid med brannvesen og politi vurdere risiko for liv og helse i nærområdet.

Ved hendelser som er under kontroll, men som kan utvikle seg til å være til fare eller ubehag vil det i samråd med brannvesen og politi vurderes å sende SMS til mobiltelefoner registrert i faresonen og det vil bli lagt ut informasjon på bedriftenes hjemmesider.

Ved behov for evakuering vil berørte bli kontaktet direkte av personell fra Alcoa eller nødetatene.

Det er politiet som beslutter og iverksetter en eventuell evakuering.

Opptreden

Dersom det observeres brann eller store mengder hvit eller gulaktig røyk utenfor verksområdet bør dette varsles til nødtelefon 110.

Det er lite sannsynlig at det vil oppstå så alvorlige hendelser at det vil være fare utenfor bedriftenes områder. Dersom det likevel skulle skje bør du følge disse rådene:

- **Ikke opphold deg i nærheten av en gassky**
- **Hold deg innendørs med lukkede vinduer**
- **Dersom du ikke har et sted å være inne bør du trekke unna, helst på tvers av vindretning om mulig**

Vi oppfordrer alle våre naboer til å etterkomme alle instruksjoner og henstillinger fra politi og redningstjeneste/brannvesen.